

ตรงตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556
ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ระดับ มคอ.
2200-1001
เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

เศรษฐศาสตร์ เบื้องต้น

สุธารัตน์ พิมลรัตนกานต์

เศรษฐศาสตร์ เบื้องต้น

บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
SE-EDUCATION PUBLIC COMPANY LIMITED

ค้นหาหนังสือที่ต้องการ (รวม e-book และสินค้าที่น่าสนใจ) ได้เร็ว ทันใจ

- บน PC และ Notebook ที่ www.se-ed.com
- สำหรับ SmartPhone และ Tablet ทุกยี่ห้อ ที่ <http://m.se-ed.com> (ผ่าน browser เข้าอินเทอร์เน็ตแล้วทำ Bookmark บนจอ Home จะใช้งานได้เหมือน App ทุกประการ) หรือติดตั้ง **SE-ED Application** ได้จาก **Play Store** บน **Android** (ใช้ได้ครบทุกฟังก์ชัน) หรือจาก **App Store** บน **iOS** (iPhone / iPad / iPod ยกเว้นการซื้อ e-book)

เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

โดย สุदारัตน์ พิมลรัตนกานต์

สงวนลิขสิทธิ์ในประเทศไทยตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ © พ.ศ. 2557 โดย สุदारัตน์ พิมลรัตนกานต์
ห้ามคัดลอก ลอกเลียน ดัดแปลง ทำซ้ำ จัดพิมพ์ หรือกระทำการอื่นใด โดยวิธีการใดๆ ในรูปแบบใดๆ
ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ เพื่อเผยแพร่ในสื่อทุกประเภท หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ
นอกจากจะได้รับอนุญาต

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สุदारัตน์ พิมลรัตนกานต์.

เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น. -- กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2557.

1. เศรษฐศาสตร์.

I. ชื่อเรื่อง.

300

ISBN (e-book) : 978-616-08-2015-3

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย

บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
SE-EDUCATION PUBLIC COMPANY LIMITED

อาคารทีซีไอเอฟ ทาวเวอร์ ชั้น 19 เลขที่ 1858/87-90 ถนนบางนา-ตราด แขวงบางนา
เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260 โทรศัพท์ 0-2739-8000

[หากมีคำแนะนำหรือติชม สามารถติดต่อได้ที่ comment@se-ed.com]

2200-1001 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

จุดประสงค์รายวิชา

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทางเศรษฐศาสตร์
2. นำความรู้และทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
3. ตระหนักถึงความสำคัญของหลักการทางด้านเศรษฐศาสตร์

สมรรถนะรายวิชา

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์และทฤษฎีเศรษฐศาสตร์
2. ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ อุปสงค์ อุปทาน และการกำหนดราคาดุลยภาพ ความยืดหยุ่นของอุปสงค์และอุปทาน ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติ เงินเพื่อเงินเฟ้อและเงินดิ่งตัว วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนาเศรษฐกิจ โครงสร้างและปัญหาเศรษฐกิจของประเทศและแนวทางแก้ไข

คำนำ

หนังสือเรียนวิชา เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น (รหัส 2200-1001) เล่มนี้ เขียนขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 ตรงตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หมวดวิชาชีพพื้นฐาน

เนื้อหามี 13 บท ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์อุปทาน ความยืดหยุ่นของอุปสงค์อุปทาน พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติ เงินเฟ้อ เงินดิ่งตัว วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนาเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข ซึ่งทุกบทเรียนมีการเสริมสร้างการเรียนรู้มีแบบประเมินผลการเรียนรู้ และใบงานเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะในการปฏิบัติ รวมทั้งได้นำหลักการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมาบูรณาการในเนื้อหาการเรียน เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองบนพื้นฐานความรู้ด้านอาเซียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและครูผู้สอน ได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้หนังสือเล่มนี้ปรากฏเป็นรูปเล่ม รวมถึงเจ้าของตำราและเอกสารต่างๆ ที่มีชื่อในบรรณานุกรมทุกท่าน หากหนังสือเล่มนี้มีข้อเสนอแนะประการใด ผู้เขียนยินดีน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์

E-mai : booby_s@hotmail.com

สารบัญ

บทที่ 1	ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	11
1.1	ความหมายและความเป็นมาของเศรษฐศาสตร์	12
1.2	แขนงของวิชาเศรษฐศาสตร์	14
1.3	ประโยชน์ของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์	15
1.4	หน่วยเศรษฐกิจ	16
1.5	วงจรกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Circular flow of Economic)	17
1.6	ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเศรษฐศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ	18
1.7	ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์	18
1.8	บทสรุป	19
บทที่ 2	ระบบเศรษฐกิจ	27
2.1	ความหมายของระบบเศรษฐกิจ	28
2.2	การเกี่ยวข้องระหว่างครัวเรือนและธุรกิจในตลาดของระบบเศรษฐกิจ	28
2.3	ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Basic Economic Problems)	29
2.4	กิจกรรมในระบบเศรษฐกิจ (Economic System Activities)	30
2.5	ประเภทของระบบเศรษฐกิจ (Economic System Classification)	31
2.6	บทสรุป	33
บทที่ 3	อุปสงค์และอุปทาน	41
3.1	ความหมายของอุปสงค์และชนิดของอุปสงค์	42
3.2	กฎของอุปสงค์ ตารางอุปสงค์ และเส้นอุปสงค์	43
3.3	การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และตัวกำหนดอุปสงค์	46

3.4 ความหมายของกฎอุปทาน ตารางอุปทาน และเส้นอุปทาน	50
3.5 การเปลี่ยนแปลงของอุปทานและตัวกำหนดอุปทาน	51
3.6 การกำหนดราคาดุลยภาพ	54
3.7 การเปลี่ยนแปลงภาวะดุลยภาพ	56
3.8 บทสรุป	58
บทที่ 4 ความยืดหยุ่นของอุปสงค์และอุปทาน	65
4.1 ความหมายความยืดหยุ่นของอุปสงค์	66
4.2 ประเภทความยืดหยุ่นของอุปสงค์	71
4.3 ความหมายความยืดหยุ่นของอุปทาน	72
4.4 ประเภทความยืดหยุ่นของอุปทาน	72
4.5 บทสรุป	76
บทที่ 5 พฤติกรรมผู้บริโภค	83
5.1 ความหมายของการบริโภคและผู้บริโภค	84
5.2 ประเภทของการบริโภค	84
5.3 ปัจจัยที่กำหนดการบริโภค	85
5.4 พฤติกรรมของผู้บริโภค	89
5.5 บทสรุป	91
บทที่ 6 ทฤษฎีการผลิต	99
6.1 ความหมายการผลิตและวิวัฒนาการของการผลิต	100
6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลผลิต	101
6.3 ปัจจัยการผลิต (Factor of Production)	102
6.4 หลักเกณฑ์การพิจารณาว่าเป็นการผลิต	104
6.5 การจัดประเภทปัจจัยนำเข้า (Classification of Input).....	104
6.6 ทฤษฎีการผลิต	105
6.7 ต้นทุนการผลิต (Cost of Production)	108
6.8 บทสรุป	111

บทที่ 7 ตลาดในระบบเศรษฐกิจ.....	119
7.1 ความหมายของตลาด	120
7.2 ประเภทของตลาด	120
7.3 ลักษณะของตลาด	123
7.4 ปัจจัยที่กำหนดขนาดของตลาด.....	124
7.5 บทสรุป.....	126
บทที่ 8 รายได้ประชาชาติ	133
8.1 ความหมายของรายได้ประชาชาติ (National Income).....	134
8.2 ประเภทของรายได้ประชาชาติ.....	134
8.3 การคำนวณรายได้ประชาชาติ.....	140
8.4 ประโยชน์จากการคำนวณหารายได้ประชาชาติ	146
8.5 บทสรุป.....	146
บทที่ 9 เงินเฟ้อ เงินฝืด และเงินตึงตัว.....	153
9.1 ความหมายของเงินเฟ้อ (Inflation).....	154
9.2 สาเหตุของการเกิดภาวะเงินเฟ้อ	155
9.3 ผลกระทบของภาวะเงินเฟ้อที่มีต่อบุคคลต่างๆ	155
9.4 ผลกระทบของภาวะเงินเฟ้อที่มีต่อภาวะเศรษฐกิจ	157
9.5 ประเภทของเงินเฟ้อ.....	158
9.6 ความหมายของเงินฝืด (Deflation).....	159
9.7 สาเหตุของการเกิดภาวะเงินฝืด.....	159
9.8 ผลกระทบของภาวะเงินฝืด.....	160
9.9 ความหมายของภาวะเงินตึงตัว (Tight Money).....	161
9.10 สาเหตุของภาวะเงินตึงตัว	161
9.11 บทสรุป.....	162

บทที่ 10	วัฏจักรเศรษฐกิจ	169
10.1	ความหมายของวัฏจักรเศรษฐกิจ (Economic Cycle).....	170
10.2	สาเหตุของการเกิดวัฏจักรเศรษฐกิจ.....	170
10.3	การแบ่งช่วงระยะเวลาของเศรษฐกิจ.....	171
10.4	การแก้ไขวัฏจักรเศรษฐกิจ.....	174
10.5	บทสรุป.....	177
บทที่ 11	ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน	185
11.1	ความหมายของดุลการค้า.....	186
11.2	ประเภทของดุลการค้า.....	186
11.3	ความหมายของดุลการชำระเงิน.....	187
11.4	ประเภทของดุลการชำระเงิน.....	189
11.5	ความแตกต่างระหว่างดุลการค้าและดุลการชำระเงิน.....	190
11.6	บทสรุป.....	191
บทที่ 12	การพัฒนาเศรษฐกิจ	199
12.1	ความหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development Plan)	200
12.2	จุดมุ่งหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจ	200
12.3	ลักษณะของประเทศกำลังพัฒนา ประเทศกึ่งพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้ว	201
12.4	การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของไทย.....	202
12.5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) กับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	204
12.6	ประเทศไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	207
12.7	โมเดลแบบอาเซียน	210
12.8	บทสรุป.....	212
บทที่ 13	โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข	219
13.1	โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทย.....	220
13.2	ปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศไทย	222
13.3	แนวทางในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศไทย.....	223
13.4	บทสรุป.....	226
บรรณานุกรม	.....	233

ความรู้เกี่ยวกับ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

บทที่

1

● แนวคิด

ปัจจุบันวิชาเศรษฐศาสตร์มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของยุคปัจจุบัน เพราะเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการนำเอาทรัพยากรอันมีอยู่อย่างจำกัด มาทำการผลิตเป็นสินค้าและบริการ จำแนกแจกจ่ายสินค้าและบริการดังกล่าวไปสนองความต้องการที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดของมนุษย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

● สาระการเรียนรู้

1. ความหมายและความเป็นมาของเศรษฐศาสตร์
2. แขนงของวิชาเศรษฐศาสตร์
3. ประโยชน์ของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์
4. หน่วยเศรษฐกิจ
5. วงจรกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
6. ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเศรษฐศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์

● สมรรถนะประจำหน่วย

การใช้เหตุผลในการศึกษาตามหลักเศรษฐศาสตร์

● จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและความเป็นมาของเศรษฐศาสตร์ได้
2. อธิบายแขนงของวิชาเศรษฐศาสตร์ได้
3. อธิบายประโยชน์ของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ได้
4. อธิบายหน่วยเศรษฐกิจได้
5. อธิบายวงจรกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้
6. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเศรษฐศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ ได้
7. อธิบายประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ได้

1.1 ความหมายและความเป็นมาของเศรษฐศาสตร์

1.1.1 ความหมายของเศรษฐศาสตร์

“เศรษฐศาสตร์” ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Economics” เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกคือ “Oikos” (House) ร่วมกับ Nenein (to Manage) ความหมายเดิมของ “Economics” หมายถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการจัดการครอบครัว (Household Management) นักเศรษฐศาสตร์ได้ให้นิยามความหมายทางเศรษฐศาสตร์ที่แตกต่างกันไป โดยสาระสำคัญของวิชาเศรษฐศาสตร์มีดังนี้

- ศาสตราจารย์อัลเฟรด มาร์แชล (Alfred Marshall) แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ให้คำนิยามไว้ในหนังสือ *หลักเศรษฐศาสตร์ (Principles of Economics)* ว่า “เศรษฐศาสตร์” คือวิชาที่ว่าด้วยการกระทำของมนุษย์ในการดำรงชีวิต โดยศึกษาว่ามนุษย์หารายได้มาอย่างไรและใช้จ่ายไปอย่างไร
- ศาสตราจารย์ไอเนล รอปบินส์ (Lionel Robbins) ให้คำจำกัดความไว้ในหนังสือ *An Essay in the Nature and Significance of Economic Science* ว่า “เศรษฐศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาถึงการเลือกหนทางที่จะใช้ปัจจัยการผลิตอันมีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่มีอย่างมากมายไม่จำกัด”
- ศาสตราจารย์พอล เอ. แซมมวลสัน (Paul A. Samuelson) ได้ให้คำจำกัดความไว้ในหนังสือ *เศรษฐศาสตร์* ว่า “เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยวิธีที่มนุษย์และสังคมจะเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดเพื่อผลิตสินค้าและบริการ และจำแนกแจกจ่ายสินค้าและบริการเหล่านั้นไปยังผู้บริโภคหรือประชาชน เพื่อการบริโภคทั้งปัจจุบันและอนาคต”
- ศาสตราจารย์ปัจจัย บุนนาค และ ศาสตราจารย์สมคิด แก้วสนธิ ได้ให้คำจำกัดความไว้ในหนังสือ *จุลเศรษฐศาสตร์* ว่า “เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาถึงการนำเอาทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดมาผลิตสินค้าและบริการ เพื่อจำแนกแจกจ่ายไปบำบัดความต้องการของมนุษย์ในสังคม”

1.1.2 ความเป็นมาของเศรษฐศาสตร์

แนวความคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยสอดแทรกแนวความคิดเกี่ยวกับการกินดีอยู่ดี (Wellbeing) ซึ่งนักปรัชญาและนักจิตวิทยา ได้แก่ พลาโต (Plato) ได้ให้

แนวความคิดเรื่องการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor), อริสโตเติล (Aristotle) มีแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องความมั่งคั่งและมูลค่า และโทมัส อากีแนส (Thomas Aquinas) ให้ความคิดเห็นเรื่องมูลค่าของสิ่งของว่าควรเป็นราคายุติธรรม เป็นต้น เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป แนวความคิดต่างๆ ได้ถูกพัฒนาไปเรื่อยๆ จนเกิดแนวความคิดการแสวงหากำไรเป็นเป้าหมายของการผลิตในปัจจุบัน จากแนวความคิดนี้จึงเป็นจุดกำเนิดของวิชาเศรษฐศาสตร์

ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 13-16 เป็นช่วงที่การค้าของประเทศทางแถบยุโรปกำลังเติบโต เกิดแนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่เรียกว่า *ลัทธิพาณิชย์นิยม (Mercantilism)* เป็นนโยบายการค้าระหว่างประเทศที่เห็นว่า ความมั่งคั่งของประเทศจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยอำนาจรัฐในการหาตลาดในประเทศ อדם สมิท (Adam Smith) ได้เขียนหนังสือเศรษฐศาสตร์เล่มแรก ชื่อ *The Wealth of Nation* ทำให้วิชาเศรษฐศาสตร์เริ่มเป็นศาสตร์มากขึ้น โดยได้เสนอแนวความคิดเรื่องความชำนาญเฉพาะอย่างและการผลิตแบบเสรี ในระยะแรกนักเศรษฐศาสตร์ที่สนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ให้ความสำคัญกับเสรีภาพในการบริโภคและการผลิตของภาคเอกชน ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความมั่งคั่ง (Wealth) การอยู่ดีกินดีหรือสวัสดิการ (Welfare) ของรัฐ จอห์น สจิวต์ มิลล์ (John Stuart Mill) ได้ให้คำนิยามวิชาเศรษฐศาสตร์ว่า “เป็นศาสตร์ของการผลิตและการแบ่งสรรตามความมั่งคั่ง”

ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ศาสตราจารย์อัลเฟรด มาร์แชล (Alfred Marshall) ได้เขียนหนังสือเรื่อง *ทฤษฎีว่าด้วยการผลิต (Theory of the Firm)* ซึ่งเป็นที่มาของ *ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค* โดยเสนอแนะให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด และในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นระยะที่ประเทศต่างๆ ต้องประสบกับปัญหาการว่างงาน ศาสตราจารย์จอห์น เมย์นาร์ด คีย์เนส (John Maynard Keynes) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ ได้เขียนหนังสือเรื่อง *ทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจ้างงาน ดอกเบี้ย และภาวะเงินตรา (The General Theory of Employment, Interest and Money)* เป็นที่มาของ *ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค* และเกิดลัทธิเสรีนิยมแนวใหม่เรียกว่า ระบบธุรกิจเอกชนหรือระบบเสรีวิสาหกิจ (Free Enterprise System)

เกร็ดความรู้

ความเป็นมาของวิชาเศรษฐศาสตร์ในประเทศไทย

หนังสือเศรษฐศาสตร์เล่มแรกของไทยชื่อว่า *ทรัพย์ศาสตร์* ซึ่งเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยพระยาสุรียานุวัตร (เกิด บุนนาค) ได้เรียบเรียงขึ้นในปี พ.ศ. 2454 แต่รัฐบาลในสมัยนั้นขอรับรองมิให้นำหนังสือเล่มนี้ออกเผยแพร่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2459 กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.) ได้เขียนหนังสือเรื่อง *ตลาดเงิน* แต่ยังมีทุนได้มีการศึกษา ภายหลังได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2475 ได้มีการนำมาจัดพิมพ์ใหม่ชื่อว่า *เศรษฐศาสตร์วิทยาภาคต้น เล่ม 1* ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ภาค ภาคหนึ่งว่าด้วยการสร้างทรัพย์ ส่วนภาคที่สองว่าด้วยการแบ่งปันทรัพย์

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2477 ได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง จึงเริ่มมีการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์อย่างจริงจังตามแนวความคิดของเศรษฐศาสตร์ตะวันตก และเริ่มแพร่หลายไปยังสถาบันการศึกษาของประเทศในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในสาขาสังคมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนนักศึกษามีความรู้และเข้าใจสภาพเศรษฐกิจของประเทศและระหว่างประเทศ และทางภาครัฐเองก็ได้มีการนำเอาแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มาใช้เป็นนโยบายในด้านต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ

1.2 แขนงของวิชาเศรษฐศาสตร์

จากแนวคิดและคำนิยามความหมายของเศรษฐศาสตร์ ปัจจุบันวิชาเศรษฐศาสตร์แยกศึกษาออกเป็น 2 แขนงคือ เศรษฐศาสตร์จุลภาค และเศรษฐศาสตร์มหภาค

1.2.1 เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics)

คำว่า “Micro” มาจากภาษากรีกว่า MIKROS แปลว่า เล็ก (Small) เศรษฐศาสตร์จุลภาคจึงเป็นการศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจในระดับหน่วย (Unit) หรือระดับบุคคลคือ ศึกษาถึงการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิต การบริโภคของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือหน่วยผลิตใดหน่วยผลิตหนึ่ง (Firms) ซึ่งเกี่ยวกับส่วนย่อยๆ (Small Segments) ของระบบเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์จุลภาค

ส่วนใหญ่จึงมักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของราคาและธุรกิจ นักเศรษฐศาสตร์บางท่านจึงมักเรียกว่า “ทฤษฎีราคา (The Theory of Price)” หรือ “ทฤษฎีของหน่วยธุรกิจ (The Theory of the Firm)”

1.2.2 เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics)

คำว่า “Macro” มาจากภาษากรีกว่า “MAKROS” แปลว่า ใหญ่ (Large) เศรษฐศาสตร์มหภาคจึงเป็นการศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนรวม (Economic Aggregate) เช่น ศึกษาถึงผลผลิตรวมของประเทศ อัตราการจ้างงานของประเทศ การเงินการธนาคาร การพัฒนาประเทศ ตลอดจนการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น การศึกษาเศรษฐศาสตร์มหภาคจึงค่อนข้างซับซ้อนมากกว่าเศรษฐศาสตร์จุลภาค เพราะเป็นเรื่องของส่วนรวมซึ่งจะมีปัจจัยต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่มาก

1.3 ประโยชน์ของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์

การศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการนำเอาทรัพยากรอันมีอยู่อย่างจำกัดมาทำการผลิตเป็นสินค้าและบริการ และจำแนกแจกจ่ายสินค้าและบริการดังกล่าวไปบำบัดความต้องการที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดของมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ในฐานะนักศึกษา ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ช่วยให้ นักศึกษามีความเข้าใจในสภาพของภาวะทางเศรษฐกิจ สามารถแสดงตนให้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่ดีในสังคม ช่วยให้การดำเนินชีวิตที่มีหลักเกณฑ์ มีบทบาทสำคัญ และเป็นความหวังของสังคมต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

2. ในฐานะผู้บริโภค สามารถเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการที่มีคุณประโยชน์และสนองความต้องการของตนให้เกิดความพอใจสูงสุด (Maximum Satisfaction) และประหยัดที่สุด โดยสามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินได้อย่างรอบคอบ นอกจากนั้นสามารถนำความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ไปใช้แก้ปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้

3. ในฐานะผู้ผลิต ก่อให้เกิดจิตสำนึกและความรับผิดชอบ ในการนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อแปรรูปทรัพยากรให้เป็นสินค้าหรือบริการ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผู้ผลิตสามารถคาดคะเนปริมาณความต้องการของผู้บริโภคได้ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลต่อการกำหนดปริมาณการผลิตที่เหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ทำให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายหรือต้นทุน ผู้ผลิตสามารถกำหนดราคาการซื้อขายสินค้าและบริการในตลาด ทำให้ผู้ผลิตบรรลุสิ่งที่มุ่งหวังในการผลิตคือ กำไรสูงสุด (Maximum Profit) ได้

4. ในฐานะเจ้าของปัจจัยการผลิต รู้จักใช้ปัจจัยการผลิตให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า และได้รับค่าตอบแทนการใช้ปัจจัยการผลิตในรูปรายได้สุทธิมากที่สุด (Maximum net Gain) สามารถเข้าใจนโยบายของรัฐบาล รู้และเข้าใจภาวะเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี เพื่อการตัดสินใจเสนอให้ปัจจัยการผลิตได้ถูกต้อง และให้ความร่วมมือได้ถูกต้องสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ เป็นการช่วยลดปัญหาเศรษฐกิจส่วนรวมและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ง่ายขึ้น

5. ในฐานะประชากรของประเทศ ช่วยให้เข้าใจในสภาพของภาวะทางเศรษฐกิจ เข้าใจบทบาทและมาตรการในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐ ที่อาจจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิต และความเป็นอยู่ของประชากรส่วนรวมของประเทศ เพื่อจะได้สะท้อนและสนองตอบต่อนโยบายทางเศรษฐกิจที่จะนำมาสู่การแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ

6. ในฐานะผู้บริหารประเทศ สามารถนำความรู้และข้อมูลทางเศรษฐกิจของประเทศ มากำหนดเป็นนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ ในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้ประเทศเกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ช่วยให้การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของภาครัฐใช้อำนาจต่อการลงทุนในภาคธุรกิจเอกชนทั้งในและต่างประเทศ สามารถนำไปใช้สร้างแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่มีทิศทางที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ และของโลก

ปัญหาชวนคิด

ในฐานะของผู้ผลิต ผู้ผลิตจะมุ่งหวังสิ่งใดมากที่สุดในการผลิต

ตอบ กำไรสูงสุด (Maximum Profit) ซึ่งเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิต

1.4 หน่วยเศรษฐกิจ

หน่วยเศรษฐกิจ (Economic) หมายถึงหน่วยงานที่มีอยู่ในระบบเศรษฐกิจ ทำหน้าที่ต่างๆ เกี่ยวกับการผลิต การบริโภค และการแจกจ่ายสินค้าและบริการ หน่วยเศรษฐกิจจะประกอบด้วย

1.4.1 ฝ้ายครัวเรือน (Household)

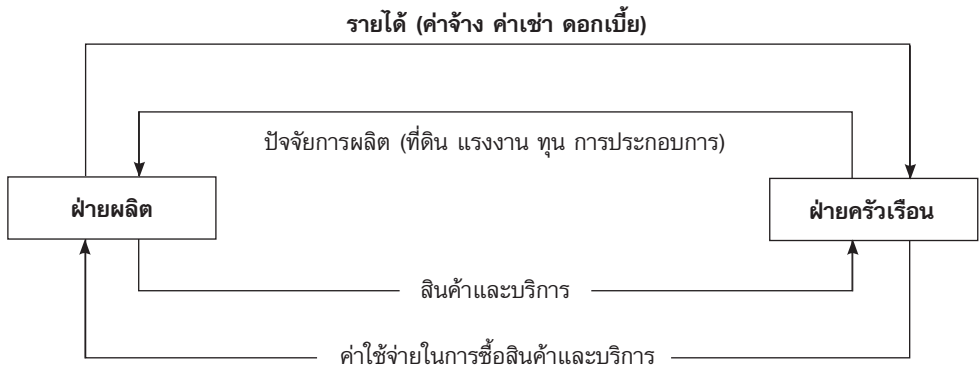
ฝ้ายครัวเรือนคือ หน่วยเศรษฐกิจที่ประกอบด้วยบุคคลหนึ่งคนหรือมากกว่า อาศัยอยู่ได้หลังคาเดียวกัน มีการตัดสินใจร่วมกันในการใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิต หรือด้านการเงินเพื่อประโยชน์และสวัสดิการแก่คนในครัวเรือนมากที่สุด โดยสมาชิกในครัวเรือนมักจะเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต

1.4.2 ฝ้ายผลิตหรือหน่วยธุรกิจ (Firm)

ฝ้ายผลิตหรือหน่วยธุรกิจคือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่นำปัจจัยการผลิต หรือทรัพยากร-ธรรมชาติ แรงงาน และทุน มาดำเนินการผลิตสินค้าและบริการ ตามความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้งแจกจ่ายสินค้าและบริการจากแหล่งผลิตให้ถึงมือผู้บริโภค

1.5 วงจรกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Circular flow of Economic)

เมื่อผลิตสินค้าและบริการและจำแนกแจกจ่ายสินค้าและบริการเหล่านั้นไปยังผู้บริโภค ทำให้เกิดวงจรของการแลกเปลี่ยนที่เราเรียกว่า “วงจรกิจกรรมทางเศรษฐกิจ” ต้องผ่านกระบวนการ 2 ขั้นตอน ขั้นแรกคือ ครัวเรือนขายปัจจัยการผลิตให้แก่ฝ้ายผลิต ต่อเมื่อได้เงินแล้วฝ้ายครัวเรือนจึงนำเงินที่ได้ไปซื้อหาสินค้าและบริการมาสนองความต้องการ จึงเกิดเป็นวงจรระบบเศรษฐกิจโดยใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนดังนี้

รูปที่ 1.1 วงจรกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเศรษฐศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ

วิชาเศรษฐศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์กับศาสตร์สาขาอื่นๆ ดังนี้

1.6.1 เศรษฐศาสตร์กับรัฐศาสตร์

เดิมนั้นวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของวิชารัฐศาสตร์ เรียกว่า เศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economic) ซึ่งในการปกครองประเทศให้เกิดความสงบนั้น นอกจากต้องอาศัยอำนาจทางทหารและการเมืองแล้ว จำเป็นต้องอาศัยความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อทำให้เกิดความกินดีอยู่ดีของประชากรของประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคงและความมีเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศด้วย

1.6.2 เศรษฐศาสตร์กับนิติศาสตร์

เศรษฐศาสตร์กับนิติศาสตร์ทั้ง 2 วิชานี้มีความสัมพันธ์ในส่วนที่ว่าด้วย นิติศาสตร์จะเป็นตัวช่วยให้ผู้ผลิตหรือนักธุรกิจสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และไม่เอาเปรียบผู้บริโภค ในขณะที่วิชาเศรษฐศาสตร์ก็เป็นวิชาที่ช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

1.6.3 เศรษฐศาสตร์กับการบริหารธุรกิจ

ศึกษาถึงการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดการประหยัด และมีผลกำไรสูงสุด นักธุรกิจที่จะดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ต้องมีความเข้าใจหรืออาศัยความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันนัก เศรษฐศาสตร์เองก็จำเป็นต้องมีความเข้าใจในวิธีการบริหารและดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์

ประโยชน์ของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนโดยทั่วไปที่ได้รับความรู้จากการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ ช่วยให้ทราบถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศ และสามารถมีส่วนร่วมใน

การสนับสนุนหรือคัดค้านการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล และประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้น

2. ช่วยให้การดำเนินชีวิตประจำวันเป็นไปอย่างมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผล การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลจะช่วยให้มนุษย์สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

3. เป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ ในการนำความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

1.8 บทสรุป

วิชาเศรษฐศาสตร์เกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณ และได้รับการพัฒนาแนวคิดและทฤษฎีตามลักษณะทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา จนกลายเป็นรูปแบบที่มีทฤษฎีใช้กันแพร่หลาย เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแขนงวิชาสังคมศาสตร์ โดยเป็นการศึกษาถึงการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด การศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ ถือว่ามีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านต่างๆ ทั้งในฐานะผู้บริโภคและผู้ผลิต และสามารถพึ่งตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจ

เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

หนังสือวิชา **เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น** รหัส 2200-1001 เล่มนี้ เหมาะสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาตรงตามหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน โดยเนื้อหาประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์อุปทาน ความยืดหยุ่นของอุปสงค์อุปทาน พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติ เงินเฟ้อ เงินฟืด เงินดิ่งตัว วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการคลังและดุลการชำระเงิน การพัฒนาเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข โดยคุณทากรเรียนจะมีการเสริมสร้างการเรียนรู้ มีแบบประเมินผลการเรียนรู้ และใบงาน เพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจ และฝึกทักษะในการปฏิบัติ รวมทั้งได้นำความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมาบูรณาการในเนื้อหาการเรียนด้วย เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ประพันธ์

ปัจจุบัน

- ศึกษานิเทศก์และสื่อมวลชนเขต วิทยาลัยเทคโนโลยีอัสสัมชัญธุรกิจ ราชันนคร

การศึกษา

- ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญพระนคร

ผลงานวิชาการ

วิจัยสถาบัน

- ความพึงพอใจของนิสิตเรียนวิชาชีพวิทยาลัยเทคโนโลยีอัสสัมชัญธุรกิจ ราชันนคร ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมวินัยในตนเองของนิสิตเรียนวิชาชีพวิทยาลัยเทคโนโลยีอัสสัมชัญธุรกิจ ราชันนคร
- การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการระบบ จริยธรรม สำหรับนิสิตเรียนวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีอัสสัมชัญธุรกิจ ราชันนคร กรุงเทพมหานคร
- ความพึงพอใจของนิสิตเรียนวิชาชีพวิทยาลัยเทคโนโลยีอัสสัมชัญธุรกิจ ราชันนคร ที่มีต่อมรดกของไทยในสถานศึกษา
- ปัจจัยการบริหารของวิทยาลัยเทคโนโลยีอัสสัมชัญธุรกิจ ราชันนคร ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีอัสสัมชัญธุรกิจ ราชันนคร

ISBN 978-616-08-1760-3

9 786160 817603

160 บาท

ผู้พิมพ์/เรียบ - สอน / อาชีวศึกษา -
เศรษฐศาสตร์

www.se-ed.com

sbc.fans